

Amsterdams Straatsignaleringsfonds

**WE ARE
BETTER
TOGETHER**

**summer 2020 - shelter - #nieuwland
#straatsignalering #amsterdamcityrights
#iwouldstayhomeifihadone #covid19
#heretosupport #midwest #taalhuis #printrights**

signal@amsterdamcityrights.org

Amsterdams Straatsignaleringsfonds

Opvang in tijden van Lock-Down

De afgelopen maanden, van 18 maart 2020 t/m 1 augustus, zelfs tot in september 2020 heeft het Straatsignaleringsfonds in beheer bij de Hofkerk te Amsterdam een groep van 40 ongedocumenteerde vluchtelingen, jonge mensen zonder dagopvang, via donaties, fondsen en bijdragen kunnen ondersteunen. Van deze bijzondere periode een verslag.

Het Straatsignaleringsfonds is een klein noodfonds van team Straatsignalering Amsterdam City Rights dat sinds 2018 is ondergebracht bij de Hofkerk. Mensen van het Straatsignaleringsteam spreken hulpzoekende ongedocumenteerden op straat, bij de opvang, achter het station, in de parken en de kraakpanden voor een update over hun rechten en vragen door over de situatie waarin zij zich bevinden. Het team signaleert knelpunten, biedt een luisterend oor, zorgt voor een doorverwijzing, is er voor praktische ondersteuning en heeft een netwerk om mensen te koppelen aan de juiste hulpinstanties indien dat nodig is.

Het team is multidisciplinair, bestaat uit ongedocumenteerden en gedocumenteerden, ervaringsdeskundigen, juristen, artsen. Het team geeft voorlichting over basisrechten en indien gevraagd kopen ze Kukident kleefpasta, of geven via het Straatsignaleringsfonds een bijdrage voor een paspoort of vrijwillige terugkeer.

Maar wat het team komende maanden zou gaan doen, dat hadden ze begin maart 2020 niet verwacht.

13 maart 2020 – Lock-down

Op 13 maart 2020 werden ongedocumenteerde en gedocumenteerde Amsterdammers met een nood-situatie geconfronteerd. Lock-down was een feit. De gemeente Amsterdam volgt het advies van de GGD op: Amsterdamse dak- en thuislozen moesten overdag op straat blijven omdat dit beter voor hun gezondheid zou zijn. Dit terwijl 'gedocumenteerde Amsterdammers' het advies kregen binnen te blijven moesten Amsterdamse dak- en thuislozen buitenblijven. Bibliotheken, gebedshuizen, activiteitencentra, inloophuizen voor dak- en thuislozen sloten volgens voorschrift hun deuren of konden de helft minder mensen ontvangen. Dak- en thuislozen werden bij de winteropvang aan de Transformatorweg 'verdund', en zo sliepen ongedocumenteerden vanaf 20 maart in Sporthallen met 49 anderen in een zaal. Op veldbedden en een gezamenlijke douche. Wie had gedacht dat ze dit 4 maanden zouden moeten volhouden.

Ongedocumenteerden in de nachtopvang konden zich overdag onvoldoende beschermen zo bleek; er was te weinig plek in inloophuizen.

Wereldhuis van de Protestantse Diaconie – de plek voor ongedocumenteerden – sloot met pijn in het hart op 18 maart. Wat was er nog over?

Het Amsterdamse Straatsignaleringsteam zette op 18 maart, dezelfde dag, een WhatsApp groep op met de groep dakloze ongedocumenteerden. Velen konden nergens naar de w.c., hadden geen geld, hadden geen voedsel eten overdag; ze waren bang dat ze zouden verzwakken en ziek zouden worden. Het was het Straatsignaleringsteam al snel duidelijk dat ongedocumenteerden het in deze Covid-19 periode extra zwaar zouden krijgen.

Het team fietste de volgende dag van park naar park om de groepen – van de Sudanese van Wij Zijn Hier tot een Orthodox Christelijke groep Eritreeërs - van supermarktbonnen en geld voor de w.c. te voorzien. Razensnel werd via supporters thuis op de Facebookpagina van Amsterdam City Rights een aanvullende inzamelingsactie voor voedsel en ondersteuning gestart.

De campagne #Iwouldstayahomeifihadone was een feit en ging viral.

Na sluiting Wereldhuis donderdag 18 maart plaatsten we op 20 maart een Facebook oproep voor dagopvang. Dit had positief respons en zo kon er op zondag 22 maart 2020 met behulp van betrokken Amster-

dammers op 2 plekken in de stad opvang geopend worden voor totaal 37 jonge mannen uit o.a. Eritrea, Nigeria en Sudan en 3 vrouwen uit Eritrea. De gastvrijheid werd geboden in Oost (Nieuwland) en in West (NieuwWest, vanaf 1 juni verhuisd het Taalhuis in Amsterdam Zuid). Het Wereldhuis was i.s.m. de Regenbooggroep vanaf maandag 23 maart weer geopend op een tijdelijke locatie in Amsterdam Noord en kon aan 40 mensen dagopvang bieden. Het leek alsof het dagopvang aanbod voor ongedocumenteerden weer dekkend was. Wat een hartverwarmende solidariteit in zo een korte tijd!

Tussen Annette Kouwenhoven van het Straatsignaleringssteam, Tim Stok en Ellie Togni van de Hofkerk was sinds 18 maart intensief overleg hoe de inzamelingsacties gestroomlijnd zouden kunnen worden om zo de dakloze ongedocumenteerden zo goed mogelijk financieel te kunnen ondersteunen en de dagopvang zo stabiel mogelijk in te richten voor de komende periode tijdens de Lock-down.

Want een dagopvang runnen kost een behoorlijk bedrag per week. En het vergt begeleiding. Geen enkele jongere die we opvingen kreeg zelf geld van een instantie. Veertig jongeren eten veel, hebben aandacht en support nodig. Moeten iets doen. Plus de voeding moest gezond zijn; veel fruit en voldoende voedszaam eten om de weerstand te vergroten. Straatsignalering kreeg gelukkig direct steun van betrokkenen, kerken, Human Aid Now vroeg via het fonds **Klein Corona Hulp** er ondersteuning in inkoop eten voor de opvang en dat werd gehonoreerd. Hoe lang we dit zouden doen, dat wisten we nog niet. Maar zolang het nodig was, dat zeker!

Zo draaiden de dagopvangen in Oost en West (later Zuid) direct vol mee op financiële bijdragen van betrokken burgers, fondsen en later de gemeente Amsterdam; gecoördineerd door de Hofkerk en Annette Kouwenhoven van het Straatsignaleringssteam.

Naast de '*basics in food*' werd er Nederlandse taalles gegeven; faciliteerde het opvangteam creatieve workshops; gaven de teamleden informatie over basisrechten; werd er een voorlichting over Covid-19 door een arts geregeld; zette het team zorgwekkende signaleringen direct door naar o.a. de GGD, Vluchtelingenwerk, Leger des Heils, gemeente en beleidsmakers door.

Een aantal kunstenaars waren betrokken bij de opvanglocaties. In Oost werkte Elke Uithuis met de groep samen aan een kunstproject voor het Amsterdam Museum, gaven Kim Lang en Virginia Vivaldi van de Rietveld Academie creatieve keramiek, schilder- en bewegingslessen en deed een groepje Eritrese jongeren uit de opvang in West mee aan een muziekproject van de gemeente Amsterdam dat werd afgesloten met een videoclip van Spinvis. Shanthi Milne van *Channel 4* maakte samen met de groep een documentaire over de Covid-19 periode. De verhalen van uitsluiting, angst in de nachtopvang voor Covid-19 besmettingen, ervaringen met racisme werden uitgewisseld en geregistreerd.

Mondkapjes! Een groep jonge mensen uit de verschillende opvanglocaties sprak de ambitie uit om voor 1 juni 2020 (start mondkapjesplicht in het openbaar vervoer) heel veel mondkapjes voor ongedocumenteerden te maken zodat deze gemarginaliseerde groep zich vrij kon bewegen door de stad.

Samen met Ilmira Okandze van Refugees for Amsterdam zijn ze in mei begonnen met het ontwerpen en produceren van 1000 mondkapjes voor de ongedocumenteerden in de Amsterdamse LVV. Dit creatieve team is nog steeds actief; de mondkapjes worden nog uitgedeeld aan ongedocumenteerden en verkocht aan mensen met papieren voor 5,- per stuk. Zo bouwt het groepje hun eigen PrintRights merk met ondersteuning van stichting Here to Support verder uit.

Daarnaast heeft het team de rol van geloof van nabij kunnen meemaken. Er werd gevast, Ramadan, Eritrese vastenperiode, intensief gebeden, Pasen gevierd. Dit alles met de volle overtuiging dat de steun van God je door deze moeilijke periode heenloodt.

Het team leerde het hectische onzekere bestaan van daklozen in de stille stad steeds beter kennen. Stichting Here to Support / Amsterdam City Rights had al veel expertise wat betreft jonge vluchtelingen op drift (via de Dublinbrothers), maar door dit opvangproject kregen ze nog beter contact met deze specifieke leeftijdsgroep. Het is werkelijk ongeloofelijk wat deze vluchtende jeugd allemaal meegemaakt heeft onderweg naar veiligheid in Europa en hoe ze in Europa aan hun lot overgelaten worden. Al jaren onderweg, van land naar land. Sommigen zelfs in 7 Europese landen. Nooit duidelijkheid over hun asiel situatie. De ervaringen in de woestijn, in de kampen in Libië, de overtocht in het hoofd, afgewezen worden omdat je identiteit niet vastgesteld kan worden, ook al kom je uit een dictatuur zoals Eritrea.

Dat documenten uit Eritrea niet als echt beschouwd worden maakt een grote groep jonge Eritreërs een nieuwe 'Wij Zijn Hier'. Ze belanden op jonge leeftijd 'in Limbo'. We zijn meer te weten gekomen over de afwijzing, de motivaties van IND in de dossiers, het zoeken naar de (on)mogelijkheden om documenten uit Eritrea op te vragen.

Ook de twijfel bij andere jongens of ze nu asiel moesten aanvragen in Nederland, nadat hun Dublin-claim verlopen was, werd een terugkerend gespreksonderwerp in de opvang. Of dat het asielbeleid van Nederland te weinig rekening hield met de politieke situatie in Sudan.

Toen Ter Apel weer open ging vertrok een aantal jongens die kant op, maar anderen wiens Dublin-claims verlopen waren besloten door te trekken. Zo trokken ze via Frankrijk door naar de UK, in kleine bootjes. Er werd gesproken over de afwegingen die ze moesten maken voor deze risicovolle tocht over het Kanaal, maar ze waren niet te stoppen.

**Amsterdam is al lang een onderdeel van een
Europese beweging van jongeren, vluchtelingen op drift in Europa.
Dat Amsterdam slechts een transitstad kan zijn in een
langere route onderweg naar veiligheid, dat bleek maar weer.**

Alle betrokkenen, vrijwilligers bij de opvang kunnen niet terugkijken op een periode van verstilling tijdens de landelijke Lock-Down. Met de eindejaarsprogramma's van 2020 kunnen ze niet meepraten. Er is intensief gewerkt, er was altijd de angst dat je elkaar zou kunnen besmetten. De verantwoordelijkheid was groot. Familieleden werden niet opgezocht, eigen huisgenoten, relaties en kinderen werden gemeden; er was geen aanraking mogelijk of nauw contact.

Daar tegenover staat dat het een intense periode was met veel verdiepende momenten.

Er was goed contact met betrokken bureaus en een aantal mensen werden vrijwilliger bij onze opvang.

En er waren andere kleine 'successen'; zoals het bieden van directe hulp aan jonge afgewezen ongedocumenteerden zomaar kwamen aanlopen bij de dagopvang; door het mogelijk maken dat psychotische jongeren ondanks gesloten hulpketten in de zorg kwamen; door het protest van de jongeren over de sluiting van de noodopvangen te kunnen versterken; door op te komen voor geweigerde daklozen.

Soms was het een schijnbaar voortdurende strijd tegen eenzijdig veranderende regels, opgesteld door de overheid, gemeente, GGD. Het was hard het buitensluitende daklozenbeleid van Amsterdam in werking zien. De noodzaak om hier tegenin te gaan blijft van groot belang. Het eindeloos blijven mailen met hulpinstanties zoals de GGD om in ieder geval een persoon in de passende opvang te krijgen was disproportioneel. In deze Covid-19 fase was opgeven geen optie. Voor iedere plek, ieder recht op opvang moest 'gevochten' worden.

Uiteindelijk, bij sluiting van de Sporthallen op 1 augustus waren 5 jongeren niet in de gemeentelijk opvang geplaatst. Deze verbleven nog in het particuliere netwerk en boden we ondersteuning. Nu op 17 september 2020 is iedereen in de 24-uurs opvang van de gemeente.

Het bereik met het opvangproject:

Online campagne "I would stay home if I had one", bereik 90.000

Lokaties (2) in Amsterdam bezoekers:

300 unieke bezoekers (*creatieven, activisten, burens, hulpverleners, juristen, artsen, kerkelijke en diaconale steunorganisaties, Islamieten, Eritrese Christenen, bekenden en onbekenden*)

Geïnformeerde mensen over dit project 10.000

Financiën

Voor de opvang in West en Oost hebben we gedurende de maanden maart, april, juni, juli een Bunq rekening geopend. Van het geld dat de Martelaren van Gorcum, van de Hofkerk in Oost op de rekening stortte (1.000,- per week) heeft de opvang voor 40 mensen, waaronder 3 vrouwen, dagelijks boodschappen kunnen doen, verzorgingsproducten en vervoerskosten kunnen betalen. De opvang werd gesteund door EO Metterdaad, door de gemeente Amsterdam, de Hofkerk, het fonds Klein Corona Hulp en heel veel betrokken Amsterdammers!

Wij danken dan ook iedereen voor hun bijdragen, dankzij jullie hebben een stabiele plek kunnen bieden aan dakloze ongedocumenteerden jongeren gedurende de Lock-Down.

Ook bedanken we Ellie Togni en Tim Stok van de Hofkerk.

Goede groet,

ook namens het Straatsignaleringssteam dat nu weer op straat informatie en ondersteuning biedt, van alle betrokkenen, Here to Support / Amsterdam City Rights,

Annette Kouwenhoven

annette@amsterdamcityrights.org

17 september 2020

